

Αριθμός	256/2018			
ΤΟ	ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ	ΤΟΥ	ΑΡΕΙΟΥ	ΠΑΓΟΥ
Δ΄	Πολιτικό			Τμήμα

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Ειρήνη Κιουρκτσόγλου - Πετρουλάκη, Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, Ελένη Διονυσοπούλου, Σοφία Ντάντου, Γεώργιο Χοϊμέ και Ναυσικά Φράγκου, Αρεοπαγίτες. Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του, στις 17 Φεβρουαρίου 2017, με την παρουσία και του Γραμματέα Αθανασίου Λιάπη, για να δικάσει μεταξύ: Του αναιρεσεύοντος: Ελληνικού Δημοσίου, που εκπροσωπείται νόμιμα από τον Υπουργό Οικονομικών, που κατοικοεδρεύει στην Αθήνα, το οποίο εκπροσωπήθηκε από την Εμμανουέλα Πανοπούλου, Πάρεδρο ΝΣΚ, με δήλωση του άρθρου 242 παρ. 2 ΚΠολΔ.

Των αναιρεσιβλήτων: 1) Π. Κ. του Ε., 2) Α. χας Ε. Κ., κατοίκων ... (αρ. ιδ. ...) και 3) Ε. χας Π. Δ., κατοίκου ... (αρ. ιδ. ...), οι οποίες εκπροσωπήθηκαν από τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Παντελή Χατζηχαραλάμπους.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 7-1-2014 αίτηση καθορισμού οριστικής τιμής μονάδος αποζημίωσης απαλλοτρίωσης των ήδη αναιρεσιβλήτων και άλλων προσώπων, μη διαδίκων στην παρούσα δίκη (μετά την έκδοση της 238/2011 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Κυπαρισσίας που καθόρισε προσωρινή τιμή μονάδος αποζημίωσης), που κατατέθηκε στο Εφετείο Καλαμάτας και συνεκδικάστηκε με την από 15-9-2014 (διά των προτάσεων) ανταίτηση του ήδη αναιρεσεύοντος.

Εκδόθηκε η 64/2015 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Καλαμάτας, την αναίρεση της οποίας ζητεί το αναιρεσεύον με την από 24-3-2016 αίτησή του. Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης αυτής, με Εισηγήτρια την Αρεοπαγίτη Ναυσικά Φράγκου, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν όπως σημειώνεται πιο πάνω.

Ο πληρεξούσιος των αναιρεσιβλήτων ζήτησε την απόρριψη της αίτησης αναίρεσης και την καταδίκη του αντιδίκου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Κατά τη διάταξη του άρθρου 559 αριθ. 1 του ΚΠολΔ, αναίρεση επιτρέπεται αν παραβιάστηκε κανόνας του ουσιαστικού δικαίου (ημεδαπού ή αλλοδαπού) στους οποίους περιλαμβάνονται, και οι ερμηνευτικοί κανόνες των δικαιοπραξιών. Ο κανόνας δικαίου παραβιάζεται, αν δεν εφαρμοστεί ενώ συνέτρεχαν οι πραγματικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή του, ή αν εφαρμοστεί ενώ δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις αυτές, καθώς και αν εφαρμοστεί εσφαλμένα, η δε παραβίαση εκδηλώνεται είτε με ψευδή ερμηνεία, είτε με κακή εφαρμογή, δηλαδή με εσφαλμένη

υπαγωγή. Με το λόγο αναίρεσης από τον αριθμό 1 του άρθρου 559 ΚΠολΔ (παραβίαση κανόνα του ουσιαστικού δικαίου) ελέγχονται τα σφάλματα του δικαστηρίου κατά την εκτίμηση του νόμου βάσιμου της αγωγής ή των ισχυρισμών των διαδίκων, καθώς και τα νομικά σφάλματα κατά την έρευνα της ουσίας της διαφοράς. Ελέγχεται, δηλαδή, αν η αγωγή, ένσταση κ.λπ. ορθώς απορρίφθηκε ως μη νόμιμη ή αν, κατά παράβαση ουσιαστικού κανόνα δικαίου, έγινε δεκτή ως νόμιμη ή απορρίφθηκε ή έγινε δεκτή κατ' ουσίαν. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 559 αριθμ. 14 του ΚΠολΔ αναίρεση επιτρέπεται και αν το δικαστήριο παρά το νόμο κήρυξε ή δεν κήρυξε ακυρότητα, έκπτωση από το δικαίωμα ή απαράδεκτο, κατά την έννοια δε της διάταξης αυτής, η ακυρότητα πρέπει να έχει λάβει χώρα ενώπιον του δικάσαντος δικαστηρίου και να χαρακτηρίζεται ως δικονομική. Κατά τις παρακάτω διατάξεις του άρθρου 19 του Ν. 2882/ 2001 "ΚΩΔΙΚΑΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΩΝ ΑΚΙΝΗΤΩΝ": "1. Αρμόδιο να προσδιορίσει προσωρινώς την αποζημίωση είναι το Μονομελές Εφετείο στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η απαλλοτριούμενη έκταση ή το μεγαλύτερο μέρος αυτής... 3. Ο αρμόδιος δικαστής προσδιορίζει δικάσιμο προς συζήτηση της αίτησης σε χρόνο όχι βραχύτερο από είκοσι μέρες, ούτε μακρότερο από σαράντα ημέρες από την κατάθεσή της και συγχρόνως διατάσσει να γίνει, με επιμέλεια του αιτούντος και δέκα ημέρες πριν από τη δικάσιμο, επίδοση, σε όσους φέρονται ως ιδιοκτήτες στον κτηματολογικό πίνακα και γενικά σε κάθε ενδιαφερόμενο, αντιγράφου της αίτησης αυτής μαζί με την πράξη προσδιορισμού της δικασίμου και την κλήση εμφάνισης σε αυτήν. Εάν εκείνος προς τον οποίο γίνεται η επίδοση είναι κάτοικος αλλοδαπής ή άγνωστης διαμονής η προθεσμία για την επίδοση είναι πενήντα ημέρες πριν από τη δικάσιμο, παρατεινόμενου αναλόγως του χρόνου προσδιορισμού της δικασίμου. Προκειμένου περί απαλλοτριώσεων προς εφαρμογή σχεδίων πόλεων και ανάπτυξη οικιστικών περιοχών, ο δικαστής προσδιορίζει δικάσιμο σε χρόνο όχι βραχύτερο από εξήντα ημέρες ούτε μικρότερο από ογδόντα ημέρες από την κατάθεση της αίτησης. 4. Όταν εκείνοι που φέρονται ως ιδιοκτήτες στον κτηματολογικό πίνακα υπερβαίνουν τους εκατό (100), η κλήτευσή τους γίνεται κατά τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο. Επιπλέον η αίτηση, μαζί με την πράξη προσδιορισμού της δικασίμου, τοιχοκολλάται, δεκαπέντε τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από τη δικάσιμο, στο κατάστημα του δικαστηρίου στο οποίο απευθύνεται και στο κατάστημα του δήμου ή της κοινότητας, στην περιφέρεια των οποίων βρίσκονται τα απαλλοτριούμενα. Η τοιχοκόλληση πιστοποιείται με έκθεση που συντάσσεται από το γραμματέα του δικαστηρίου και το γραμματέα του δήμου ή της κοινότητας, αντιστοίχως. Η ειδοποίηση, στην οποία μνημονεύονται το δικαστήριο στο οποίο απευθύνεται η αίτηση, η τοιχοκόλληση αυτής, η δικάσιμος, περίληψη του αιτήματος και περίληψη της απαλλοτριωτικής πράξης, δημοσιεύεται σε τρεις ημερήσιες εφημερίδες που εκδίδονται στην Αθήνα ή σε δύο που εκδίδονται στην Αθήνα και σε μία που εκδίδεται στην Θεσσαλονίκη, όταν η απαλλοτριούμενη έκταση ή το μεγαλύτερο τμήμα αυτής βρίσκεται στα όρια αρμοδιότητας του Υπουργείου Βόρειας Ελλάδας, καθώς και σε μία εφημερίδα που εκδίδεται στην πρωτεύουσα του νομού, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η απαλλοτριούμενη έκταση ή το μεγαλύτερο μέρος αυτής. Εάν έχει τηρηθεί η διαδικασία των δύο προηγούμενων εδαφίων ή παράλειψη ή πλημμέλειες

της κατά το πρώτο εδάφιο κλήτευσης δεν εμποδίζει την πρόοδο της δίκης με την επιφύλαξη των οριζόμενων στην παράγραφο 6 του παρόντος άρθρου. 5. Κάθε ενδιαφερόμενος δικαιούται να παρέμβει με δήλωσή του κατά τη συζήτηση της αίτησης σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας, χωρίς καμία προδικασία. Η δήλωση καταχωρίζεται στα πρακτικά και περιέχει το όνομα, το επώνυμο, το πατρώνυμο και την κατοικία του παρεμβαίνοντος ή, προκειμένου περί νομικού προσώπου, την επωνυμία και την έδρα αυτού. Η δήλωση περιέχει επίσης και τον αριθμό του κτηματολογικού πίνακα του ακινήτου στο οποίο προβάλλει δικαιώματα ο ενδιαφερόμενος. 6.

Αναβολή της συζήτησης της αίτησης επιτρέπεται μόνο μια φορά για σοβαρό λόγο και ιδιαίτερα εάν πιθανολογείται ότι κάποιος από τους ενδιαφερομένους δεν κλήθηκε ούτε παρενέβη στη δίκη. Το δικαστήριο ορίζει τη νέα δικάσιμο μέσα στις δεκαπέντε επόμενες μέρες και διατάσσει την χωρίς κλήση εμφάνιση σε αυτήν των παρισταμένων διαδίκων, καθώς και εκείνων που έχουν ήδη κληθεί. Επίσης διατάσσει, εφόσον το κρίνει αναγκαίο την επίδοση, με επιμέλεια του αιτούντος, πέντε ημέρες πριν από τη νέα δικάσιμο, στον ενδιαφερόμενο που τυχόν δεν έχει ειδικώς κληθεί, αντιγράφου της αίτησης μαζί με κλήση προς εμφάνιση, με την ποινή του अपαράδεκτου της συζήτησης ως προς αυτόν και της καταδίκης του αιτούντος στη δικαστική δαπάνη. Εάν εκείνος προς τον οποίο γίνεται η επίδοση είναι κάτοικος αλλοδαπής ή άγνωστης διαμονής, η προθεσμία προς εμφάνιση στη νέα δικάσιμο είναι τριάντα ημέρες πριν από αυτήν, παρατεινομένου αναλόγως του χρόνου προσδιορισμού της συζήτησης μετά την αναβολή". Περαιτέρω κατά τη διάταξη του άρθρου 9 παρ. 4 εδ. β' του ανωτέρω Κώδικα, "Όποιος δεν κλητεύθηκε, ούτε έλαβε μέρος στη δίκη για τον καθορισμό της αποζημίωσης δικαιούται να ασκήσει με αίτηση την αξίωσή του για καθορισμό μεγαλύτερης οριστικής αποζημίωσης, κατά το άρθρο 21 του παρόντος νόμου, μέσα σε πέντε (5) έτη από τη συντέλεση της απαλλοτριώσης και, σε περίπτωση που αποδεδειγμένα έχει λάβει γνώση, μέσα σε έξι (6) μήνες από τότε που αυτός έλαβε γνώση".

Περαιτέρω από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 33 παρ. 1, 2, 3, 6 και 7 του ν. 2971/2001, 19 παρ. 1, 2, 3, 4 και 6 του ν. 2882/2001 (ΚΑΑΑ), 17 και 20 του Συντάγματος, 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ και 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ συνάγεται, ότι ο εικαζόμενος ιδιοκτήτης ή εκείνος ο οποίος αξιώνει δικαιώματα στο απαλλοτριωμένο ακίνητο, στην περίπτωση που δικάστηκε ερήμην στη δίκη προσωρινού καθορισμού τιμής μονάδας αποζημίωσης, γιατί για την κλήτευσή του τηρήθηκε μόνο η διαδικασία των εδαφίων β' και γ' της παραγράφου 4 του άρθρου 19 του ΚΑΑΑ (τοιχοκόλληση αίτησης με πράξη ορισμού δικασίμου στο κατάστημα του Δήμου, δημοσίευση σε εφημερίδες κ.λπ.), αλλά παραλείφθηκε η κατά το πρώτο εδάφιο της αυτής παραγράφου του ίδιου άρθρου και Κώδικα κλήτευσή του, με νόμιμη επίδοση δικογράφου αίτησης, θεωρείται ότι δεν κλητεύτηκε και δεν έλαβε μέρος στη δίκη της προσωρινής αποζημίωσης (ΑΠ 1249/2007). Με τον πρώτο (Α1, 2) λόγο αναιρέσεως που αφορά την τρίτη αναιρεσίβλητη Ε. χήρα Π. Δ., ως κυρία του με ... ακινήτου, το αναιρεσείον αποδίδει στην προσβαλλομένη απόφαση, τις πλημμέλειες εκ του άρθρου 559 περ. 1 και 14 ΚΠολΔ και ειδικότερα ως

προς την ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 9 παρ. 4 εδ. β' , 19 παρ. 4 εδ. γ' , δ' ν. 2882/2001, με την παραδοχή ότι η τρίτη αναιρεσίβλητη δεν είχε κλητευτεί στις δίκες του προσωρινού και του οριστικού καθορισμού τιμής μονάδας αποζημίωσης του με ... ακινήτου της, διότι δεν είχε επιδοθεί στην ίδια το δικόγραφο της αιτήσεως, αν και είχαν γίνει οι σχετικές δημοσιεύσεις και τοιχοκολλήσεις και διότι δεν κήρυξε απαράδεκτη την αίτηση της τρίτης αναιρεσίβλητης λόγω δεδικασμένου που προτάθηκε και απέρρευε από τις αποφάσεις 238/2011 και 93/2013 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Κυπαρισσίας και Τριμελούς Εφετείου Καλαμάτας αντίστοιχα, με τις οποίες καθορίστηκε προσωρινή και οριστική τιμή μονάδας για το άνω ακίνητο, κατόπιν αιτήσεως του αναιρεσειόντος και για την κλήτευσή της (τρίτης αναιρεσίβλητης) τηρήθηκε η διαδικασία των δημοσιεύσεων και τοιχοκολλήσεων (άρθρ. 19 παρ. 4 εδ. γ' ν. 2882/2001). Με την προσβαλλομένη απόφαση, κατά το ενδιαφέρον μέρος της, για την έρευνα της βασιμότητας του παρόντος αναιρετικού λόγου αναφέρονται τα εξής, μετά από αφαίρεση των αναφερομένων σε ετέρους αιτούντες και έτερα ακίνητα: "Με την υπό κρίση αίτηση ζητείται ο οριστικός προσδιορισμός της αποζημίωσης για το με ... ακίνητο, τα δέντρα και τα λοιπά επικείμενα και συστατικά που υπάρχουν σ' αυτό, το οποίο απαλλοτριώθηκε αναγκαστικά για λόγους δημόσιας ωφέλειας, με την υπ' αριθμ. .../2007 απόφαση της Γενικής Γραμματέως της Περιφέρειας Πελοποννήσου, που δημοσιεύτηκε νόμιμα στο Φ.Ε.Κ. 265/22-6-2007, όπως αυτή διορθώθηκε με την υπ' αριθμ. .../ .../24-11-2008 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου σε τιμές μονάδας αποζημίωσης μεγαλύτερες από εκείνες που προσδιορίστηκαν προσωρινά με την υπ' αριθμ. 238/2011 οριστική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Κυπαρισσίας, ο οριστικός προσδιορισμός της ιδιαίτερης αποζημίωσης, για τις εναπομείνουσες εκτός απαλλοτριώσεως εδαφικές εκτάσεις, λόγω απομείωσης της αξίας αυτών, μετά την απότμηση των απαλλοτριουμένων τμημάτων και να καταδικαστεί στο καθού Ελληνικό Δημόσιο στην καταβολή της δικαστικής δαπάνης της αιτούσας. Η αίτηση στην οποία παραδεκτά σωρεύεται και το αίτημα περί άρσης του τεκμηρίου αυτοαποζημίωσης της παρόδιας ιδιοκτήτριας (αιτούσας) και ωφελουμένης λόγω της ένδικης απαλλοτρίωσης από την απόκτηση προσώπου στην Εθνική Οδό και αναγνώρισης ότι δεν έχει καμία ωφέλεια και δεν είναι υποχρεωμένη να συμμετέχει στις δαπάνες απαλλοτρίωσης, ώστε να λάβει αποζημίωση για τα εν λόγω τμήματα του ακινήτου της... αρμοδίως εισάγεται προς συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου... Το δικόγραφο της υπό κρίση αίτησης κατατέθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου τούτου στις 22-1-2014 (βλ. τη με αριθμό .../2014 έκθεση κατάθεσης επί του δικογράφου της αιτήσεως), εντός δηλαδή της προθεσμίας των πέντε (5) ετών από τη συντέλεση της απαλλοτριώσεως, εφόσον δεν αποδείχθηκε ότι η αιτούσα, η οποία δεν έλαβε μέρος στη δίκη για τον προσωρινό προσδιορισμό της αποζημίωσης, καθόσον για την κλήτευσή της τηρήθηκε η διαδικασία των εδαφίων α' β' και γ' της παρ. 4 του άρθρου 19 του ΚΑΑΑ και ουδέποτε έλαβε κάποια κλήση για να παραστεί κατά την ορισθείσα για τη συζήτηση αυτής δικάσιμο, με οποιονδήποτε τρόπο, γνώση του καθορισμού της αποζημίωσης, έτσι ώστε από την αποδεδειγμένη γνώση της, να ενεργοποιηθεί η τασσόμενη από το άρθρο 20 παρ. 2 εδ. γ' του Ν. 2882/2001 εξάμηνη προθεσμία από την δημοσίευση, στις 27-10-2011, της

μη επιδοθείσας υπ' αριθμ. 238/2011 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Κυπαρισσίας περί προσωρινού προσδιορισμού της απαλλοτρίωσης, προκειμένου να ασκήσει τη σχετική αξιώσή της... Περαιτέρω είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 17 του Συντάγματος, 1, 3, 4, 13, 14, 15, 17, 18 παρ. 4, 20 παρ. 1, 2, 25 του Ν. 2882/2001, πλην του αιτήματος περί οριστικού προσδιορισμού της αποζημίωσης για το έδαφος του με ... ακινήτου (και των λοιπών ακινήτων), των δέντρων και των λοιπών επικειμένων και συστατικών που υπάρχουν σ' αυτό, το οποίο είναι απορριπτέο ως απαράδεκτο λόγω του δεδικασμένου που απορρέει από την υπ' αριθμ. 93/2013 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου, με την οποία καθορίστηκε οριστική τιμή μονάδας τόσο για το έδαφος όσο και για τα δένδρα και λοιπά επικείμενα του εν λόγω ακινήτου. Πρέπει, επομένως, κατά το μέρος που κρίθηκε νόμιμη, να ερευνηθεί περαιτέρω...". Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, ο λόγος αναιρέσεως όσον αφορά τις αιτιάσεις του αναιρεσείοντος σχετικά με τον καθορισμό οριστικής τιμής μονάδας από την προσβαλλομένη απόφαση, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος λόγω εσφαλμένης προϋποθέσεως, διότι με την προσβαλλομένη δεν καθορίστηκε οριστική τιμή μονάδας για το με ... ακίνητο, περαιτέρω δε όσον αφορά τις αιτιάσεις για τον καθορισμό ιδιαίτερης αποζημίωσης, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, εφόσον σύμφωνα με τα προαναφερθέντα η αιτούσα ως ερήμην δικασθείσα εδικαιούτο να ζητήσει με την αίτηση επί της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλομένη τον καθορισμό της ιδιαίτερης αποζημίωσης. Με τον τρίτο (Α3) λόγο αναιρέσεως το αναιρεσείον αιτιάται το Εφετείο, ότι με την προσβαλλομένη απόφασή του παραβίασε το άρθρο 559 αριθμ. 8 και 11 ΚΠολΔ, διότι αφενός μεν δεν έλαβε υπ' όψη τον ισχυρισμό του περί γνώσεως της τρίτης αναιρεσίβλητης περί της ένδικης απαλλοτρίωσης, και αφετέρου δεν έλαβε υπ' όψη το .../11-9-14 έγγραφο της Δ/νσεως Τεχνικών Έργων της Περιφέρειας Πελοποννήσου, από το οποίο προέκυπτε ότι η αναιρεσίβλητη αυτή γνώριζε την απαλλοτρίωση, αφού στις 12-9-2007, είχε εισπράξει 10.232 ευρώ ως αποζημίωση για την επίταξη της υπ' ... ιδιοκτησίας της, και έτσι έκρινε παραδεκτή την αίτηση της αναιρεσίβλητης ως εμπροθέσμως ασκηθείσα. Όμως και ο λόγος αυτός, όσον αφορά τις αιτιάσεις του σχετικά με τον καθορισμό οριστικής τιμής μονάδας από την προσβαλλομένη, πρέπει ν' απορριφθεί ως απαράδεκτος λόγω εσφαλμένης προϋποθέσεως, αφού με αυτή δεν καθορίστηκε οριστική τιμή μονάδας αποζημίωσης για το με ... ακίνητο, όσον αφορά δε τον καθορισμό ιδιαίτερης αποζημίωσης αυτός είναι αβάσιμος και ως προς τα δύο μέρη του και πρέπει ν' απορριφθεί, διότι αφενός μεν στην προσβαλλομένη απόφαση αναφέρεται ότι το δικαστήριο για το σχηματισμό της κρίσεώς του εξετίμησε (μεταξύ άλλων) τα επικαλούμενα και προσκομιζόμενα έγγραφα, χωρίς να παραλείψει κανένα, αφετέρου δε διότι ο νόμος απαιτεί τη γνώση όχι της διαδικασίας της επιτάξεως αλλά της δικαστικής διαδικασίας καθορισμού είτε προσωρινής, είτε οριστικής τιμής μονάδος.

Από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 17 παρ. 2 και 3 του ισχύοντος Συντάγματος και 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα δικαιώματα του ανθρώπου (ΕΣΔΑ), συνάγεται, ότι για τον προσδιορισμό της "πλήρους αποζημίωσης" λαμβάνεται υπόψη η αξία του απαλλοτριούμενου ακινήτου κατά το χρόνο της πρώτης συζήτησης ενώπιον του

δικαστηρίου της αίτησης καθορισμού (προσωρινού ή οριστικού, σε περίπτωση παράλειψης του προσωρινού) της αποζημίωσης αυτής, καθώς και η δαπάνη του ιδιοκτήτη του απαλλοτριούμενου ακινήτου, η οποία ναι μεν δεν συνδέεται άμεσα με την αξία του ακινήτου, είναι όμως συνέπεια της απαλλοτρίωσης της ιδιοκτησίας. Εξάλλου, κατά το άρθρο 13 παρ. 4 ν. 2882/2001, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 128 παρ. 2 ν. 4070/2012, που εφαρμόζεται και στις εκκρεμείς απαλλοτριώσεις, κατά το άρθρο 146 παρ. 9 του ίδιου νόμου: "Εάν απαλλοτριωθεί τμήμα ακινήτου με αποτέλεσμα η αξία του τμήματος που απομένει στον ιδιοκτήτη να μειωθεί σημαντικά σε σχέση με την κύρια ή αποδεδειγμένως υφισταμένη δευτερεύουσα κατά προορισμό χρήση, μπορεί να προσδιορίζεται με την απόφαση καθορισμού της αποζημίωσης και ιδιαίτερη αποζημίωση για το τμήμα που απομένει στον ιδιοκτήτη και η οποία καταβάλλεται μαζί με την αποζημίωση για το απαλλοτριούμενο. Για τον προσδιορισμό της ιδιαίτερης αποζημίωσης λαμβάνεται υπόψη από το δικαστήριο, ιδίως, η κατάσταση του ακινήτου πριν και μετά την απαλλοτρίωση, η σημαντική επιδείνωση των γεωμετρικών στοιχείων και της οικονομικής και εμπορικής εκμεταλλεύσεως αυτού, όπως επίσης ότι η ζημία του απομένοντος θα επέλθει μετά βεβαιότητας μετά την απότμηση του απαλλοτριούμενου τμήματος". Υφίσταται δε μείωση της αξίας του το τμήμα του ακινήτου που απομένει μετά την απαλλοτρίωση και όταν χάνει την οικοδομησιμότητά του, την οποία είχε το όλο ακίνητο προ της απαλλοτρίωσης.

Κατά την έννοια του άρθρου 559 εδ. 19 ΚΠολΔ ο λόγος αναίρεσης για έλλειψη νόμιμης βάσης της απόφασης ιδρύεται όταν από τις αιτιολογίες της δεν προκύπτουν με σαφήνεια τα περιστατικά που είναι αναγκαία, για να κριθεί αν στη συγκεκριμένη περίπτωση συντρέχουν οι προϋποθέσεις της διάταξης που εφαρμόστηκε ή δεν συντρέχουν, ώστε να αποκλείεται η εφαρμογή της, καθώς και όταν η απόφαση δεν έχει καθόλου αιτιολογίες ή έχει αιτιολογίες ελλιπείς ή αντιφατικές ως προς το νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών τα οποία έγιναν δεκτά και έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφασή του, το Εφετείο δέχτηκε ανέλεγκτα τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: "Με την υπ' αριθμ. .../23-5-2007 απόφαση της Γενικής Γραμματέως Περιφέρειας Πελοποννήσου, που δημοσιεύτηκε νόμιμα στο υπ' αριθμ. 265/22-6-2007 τεύχος Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων (φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως), κηρύχθηκε αναγκαστικά απαλλοτριωτέα υπέρ του αιτούντος Ελληνικού Δημοσίου και με δαπάνες και σε βάρος αυτού και των παρόδιων ιδιοκτητών, για λόγους δημόσιας ωφέλειας και ειδικότερα για την κατασκευή του τμήματος ... (χ.θ. 0+000 έως χ.θ. 11+844,65) της Εθνικής οδού Κυπαρισσίας - Φιλιατρών - Πύλου στο νομό Μεσσηνίας, έκτασης συνολικού εμβαδού 475.941,60 τ.μ., η οποία βρίσκεται στην περιοχή των τέως Δήμων ... του Ν. Μεσσηνίας και απεικονίζεται με κλίμακα 1:500 στα από Δεκεμβρίου 2004 και με αριθμούς σχεδίων ... κτηματολογικά διαγράμματα και στον αντίστοιχο κτηματολογικό πίνακα (αρ. τεύχος 3), τα οποία συντάχθηκαν από τους Δ. Γ., Ι. Π. και θεωρήθηκαν την 14-7-2005 από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Έργων της Περιφέρειας Πελοποννήσου Γ. Κ.. Ακολούθως με την υπ' αριθμ. .../.../24-11-2008 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου, συμπληρώθηκαν και διορθώθηκαν τα κτηματολογικά

στοιχεία της ως άνω αναγκαστικής απαλλοτρίωσης, σύμφωνα με τα ακριβή αντίγραφα των από Δεκεμβρίου 2004 και με αριθμούς σχεδίου ... αναπροσαρμοσμένα κτηματολογικά διαγράμματα και τον αντίστοιχο αναπροσαρμοσμένο κτηματολογικό πίνακα (αριθμός σχεδίου 3), τα οποία ελέγχθηκαν την 14-10-2008 από τον επιβλέποντα πολιτικό μηχανικό Π. Π. και θεωρήθηκαν αυθημερόν από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Ελέγχου Κατασκευής Έργων (Δ.Ε.Κ.Ε.) της Περιφέρειας Πελοποννήσου Γ. Π.. Τα περιλαμβανόμενα στην κρινόμενη αίτηση (με ..., της τρίτης αναιρεσίβλητης, ... ακίνητα), βρίσκονται στην έκταση που απαλλοτριώνεται και στην οποία γίνεται η χάραξη του νέου αυτοκινητόδρομου, ειδικότερα δε στο τμήμα ... (χ.θ. 0+000 έως χ.θ. 11+ 844,65) και συγκεκριμένα στην περιοχή των τέως Δήμων ... του Ν. Μεσσηνίας. Οι ανωτέρω περιοχές ανήκουν πλέον στο ... και αποτελούν δημοτικά διαμερίσματα αυτού, είναι δηλαδή πλησιόχωρες και έχουν παρόμοια χαρακτηριστικά και ανάλογη αξία, λαμβανομένων, όμως, υπόψη και των ειδικότερων χαρακτηριστικών κάθε περιοχής και του γεγονότος ότι αυτές γειτνιάζουν (άλλες περισσότερο και άλλες λιγότερο) με την Περιοχή Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (... , όπου έχει ολοκληρωθεί η τουριστική εγκατάσταση με την επωνυμία "...", διεθνούς φήμης, λόγος για τον οποίο η εν λόγω περιοχή έχει προοπτικές τουριστικής και συνακόλουθα οικονομικής ανάπτυξης. Λόγω των ανωτέρω και εκτεταμένης και άριστης ποιότητας ακτογραμμής της θάλασσας (παραλίας), στην περιοχή αναπτύσσονται και τουριστικές εγκαταστάσεις μικρότερης κλίμακας, που αποβλέπουν στην εκμετάλλευση της τουριστικής κίνησης. Επιπλέον στην ανωτέρω περιοχή και σε απόσταση 5 περίπου χιλιομέτρων από την ... βρίσκονται επισκέψιμοι αρχαιολογικοί χώροι ιδιαίτερης σπουδαιότητας. Η εγγύς περιοχή είναι κυρίως γεωργική, υψηλής παραγωγικότητας με εκτεταμένες καλλιέργειες ελαιοδένδρων, τα οποία στην συντριπτική τους πλειοψηφία είναι συστηματικά καλλιεργούμενα και αρδευόμενα, με μεγάλη απόδοση παραγόμενου προϊόντος, ενώ σε κάποιες εκτάσεις υπάρχουν και καλλιέργειες οπωροκηπευτικών, υπαίθριες ή σε θερμοκήπια, καθώς και λοιπές δενδροκαλλιέργειες. Από άποψη υποδομής, εξυπηρετείται από δίκτυα των Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας (Δ.Ε.Η., Ο.Τ.Ε., Ύδρευση), εκτός κεντρικής αποχέτευσης και εξυπηρετείται συγκοινωνιακά. Περαιτέρω σύμφωνα με τα πορίσματα της από 26-3-2009 έκθεσης ελέγχου της κτηματικής υπηρεσίας του Ν. Μεσσηνίας και της 17-11-2009 διορθωτικής έκθεσης ελέγχου της ίδιας υπηρεσίας, κατόπιν συλλογής στοιχείων, όλες οι ιδιοκτησίες απέχουν περισσότερο από 800 μέτρα από τη θάλασσα και είναι αρδευόμενες. Με την υπ' αριθμ. 93/2013 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου καθορίστηκε οριστική τιμή μονάδας για τα ως άνω ακίνητα... και ειδικότερα στο ποσό των 15 ευρώ ανά τ.μ. για το έδαφος του με ... ακινήτου... Ακολούθως, ως προς το στηριζόμενο στη διάταξη του άρθρου 13 παρ. 4 του ΚΑΑΑ αίτημα περί επιδικάσεως ιδιαίτερης αποζημίωσης λόγω της μείωσης της αξίας των τμημάτων των απαλλοτριουμένων ακινήτων που θα απομείνουν μετά την απαλλοτρίωση και η οποία προκαλείται εξαιτίας αυτής λεκτέα τα ακόλουθα: Τα εναπομείναντα τμήματα υφίστανται μείωση της αξίας, για τους λόγους και κατά τα ποσοστά που κατωτέρω εκτίθενται, με τη σημείωση ότι για την εκτίμηση της μείωσης της αξίας και κατ' ακολουθίαν για την πληρότητα της αποζημίωσης λαμβάνεται υπόψη και το είδος του εκτελούμενου έργου (Ολ.ΑΠ 31/05

Δνη 46,727), που θα είναι κλειστή οδός με υψομετρική διαφορά από την επιφάνεια των ακινήτων αλλά και η πρόβλεψη για δημιουργία παρόδων προς εξυπηρέτηση των εναπομεινάντων τμημάτων και ιδιοκτησιών. Ειδικότερα:... Από την με ... ιδιοκτησία με φερόμενη έκταση πριν την απαλλοτρίωση 3.188,52 τ.μ., απαλλοτριώνεται έκταση εμβαδού 1.525,70 τ.μ. (βλ. διορθωμένο απόσπασμα κτηματολογικού πίνακα, επισυναπτόμενο στο σχετικό ενημερωτικό σημείωμα της αρμόδιας υπηρεσίας του Ελληνικού Δημοσίου), με αποτέλεσμα να απομένει εδαφικό τμήμα εμβαδού 1.662,82 τ.μ., του οποίου ναι μεν δεν μεταβάλλεται η πολεοδομική κατάσταση ούτε εμποδίζεται η κατά προορισμό χρήση και εκμετάλλευσή του, πλην όμως λόγω της υψομετρικής διαφοράς από το επίπεδο όπου έχει διαμορφωθεί ο δρόμος (1 έως 5 μέτρα ψηλότερα) και του μικρού εμβαδού του υφίσταται μείωση της αξίας του κατά ποσοστό 15%. Κατόπιν των ανωτέρω, πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή ως και κατ' ουσίαν βάσιμη η κρινόμενη αίτηση, να απορριφθεί η συνεκδικαζόμενη ανταίτηση και να καθοριστεί ιδιαίτερη αποζημίωση για τις εναπομείνουσες εκτάσεις των ανωτέρω ακινήτων κατά τα προαναφερόμενα για το καθένα ποσοστά...". Έτσι που έκρινε το Εφετείο διέλαβε σαφείς και επαρκείς αιτιολογίες ως προς τη μείωση της αξίας της ιδιοκτησίας της τρίτης αναιρεσίβλητης, με αριθμό κτηματολογικού πίνακα 120, λόγω της υψομετρικής του διαφοράς από το επίπεδο που έχει διαμορφωθεί ο δρόμος 1 έως 5 μέτρα ψηλότερα και λόγω του μικρού εμβαδού του. Ειδικότερα το αναιρεσίβλητο με τον τέταρτο (Α4) λόγο αναιρέσεως αποδίδει στην προσβαλλομένη απόφαση πλημμέλειες από τον αριθμό 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, επικαλούμενο έλλειψη αιτιολογιών, διότι δεν προσδιορίζει ποιά ήταν η κατά προορισμό χρήση και εκμετάλλευσή του και πως επιδρά σ' αυτή η υψομετρική διαφορά του εναπομεινάντος τμήματος σε σχέση με το δρόμο ώστε να υφίσταται μείωση της αξίας του σε ποσοστό 15%, καθώς και εάν εξ αυτού η ζημία είναι "σημαντική". Οι αιτιάσεις όμως αυτές είναι αβάσιμες, διότι στην πληττόμενη απόφαση περιλαμβάνονται παραδοχές ότι η περιοχή είναι κυρίως γεωργική υψηλής παραγωγικότητας, και ότι λόγω της υψομετρικής διαφοράς 1 έως 5 μέτρων του εναπομεινάντος από την νέα οδό καθώς και του μικρού εμβαδού του 1.662,82 τ.μ., αυτό υφίσταται σημαντική μείωση της αξίας του σε ποσοστό 15% της αρχικής του αξίας, δεδομένου του ότι η κλίμακα της "σημαντικής" ζημίας είναι δυνατόν να εκτείνεται μεταξύ 1 και 99% της αξίας του αρχικού ακινήτου. Κατά συνέπεια ο τέταρτος (Α4) λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος και πρέπει ν' απορριφθεί. Οι διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 1, 3 και 4 ν. 653/1977 "περί υποχρέωσης των παρόδιων ιδιοκτητών για την διάνοιξη εθνικών οδών κ.λπ.", που εισάγουν αμάχητο τεκμήριο ωφέλειας για τα ακίνητα που αποκτούν πρόσοψη επί των διανοιγόμενων εθνικών οδών, η ισχύς των οποίων επεκτάθηκε, με το άρθρ. 62 παρ. 9 και 10 ν. 947/1979, και στις νέες χαράξεις και διαπλατύνσεις των εθνικών οδών και στους επαρχιακούς και δημοτικούς δρόμους, αντίκεινται στο άρθρο 1 εδάφ. α' του Πρώτου (Πρόσθετου) Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), η οποία, μετά την επικύρωσή της, εκ νέου, με το ν.δ. 53/1974, αποτελεί εσωτερικό δίκαιο και υπερισχύει από κάθε άλλη διάταξη του εσωτερικού δικαίου, άρα και των προαναφερομένων διατάξεων του ν. 653/1977, κατ' άρθρ. 28 παρ. 1 του Συντάγματος. Ωστόσο, το τεκμήριο αυτό δεν καταργείται, αλλά εξακολουθεί να

ισχύει πλέον ως μαχητό και, συνεπώς, αν οι παρόδιοι ιδιοκτήτες θεωρούν ότι δεν ωφελούνται από την απαλλοτρίωση, μπορούν να το καταρρίψουν, αποδεικνύοντας ότι δεν ωφελούνται και να διεκδικήσουν την αντίστοιχη αποζημίωση, ήτοι ρύθμιση που προβλέπεται ρητά πλέον και από το άρθρο 33 ν. 2971/2001. Ήδη, κατά τις διατάξεις του άρθρου 33 παρ. 1, 2, 3, 6 και 7 του ν. 2971/2001, το τεκμήριο της ωφέλειας των ιδιοκτητών κατά τις διατάξεις του νόμου 653/1977 είναι, όπως προαναφέρθηκε, μαχητό και κρίνεται, μετά την κήρυξη της απολλοτρίωσης, από το αρμόδιο για τον οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης Εφετείο, κατά την ειδική διαδικασία του άρθρου αυτού. Μάλιστα, από το συνδυασμό των διατάξεων των παραγράφων 1 και 4 του άρθρου αυτού (33 του ν. 2971/2001) προκύπτει ότι τα στοιχεία, για την ωφέλεια ή μη του ακινήτου, διευρύνονται και, εκτός από την πρόσοψη επί της διανοιγόμενης οδού που προέβλεπε ο νόμος 653/1977, ορίζονται (ενδεικτικά) και η δυνατότητα πρόσβασης του ακινήτου στο έργο ή στα έργα που περιλαμβάνονται στη ζώνη απαλλοτρίωσης, η δημιουργία επιπτώσεων στις χρήσεις του ακινήτου και η αρτιότητα και οικοδομησιμότητα του ακινήτου κατά τις διατάξεις που ισχύουν. Στην προκειμένη περίπτωση, το Τριμελές Εφετείο Καλαμάτας με την προσβαλλόμενη 64/2015 απόφαση δέχθηκε τα εξής κατά το ενδιαφέρον μέρος της για τον έλεγχο της βασιμότητας του πέμπτου (Α5) αναιρετικού λόγου: "Μεταξύ των ακινήτων που απαλλοτριώθηκαν περιλαμβάνεται και αυτό με Επί τμημάτων των ως άνω ακινήτων επιβλήθηκαν με βάση το τεκμήριο ωφέλειας του ν. 653/1977: α) υποχρεώσεις αποζημίωσης απαλλοτριούμενων τμημάτων παρόδιων ιδιοκτησιών και β) υποχρέωση αυτοαποζημίωσης. Η αναγκαστική απαλλοτρίωση για το παραπάνω έργο του συγκοινωνιακού δικτύου (αυτοκινητόδρομου) επέφερε πλεονεκτήματα κυρίως υπό το πρίσμα της συντομότερης μετακίνησης ανθρώπων και μεταφοράς αγαθών, όμως, ο αυτοκινητόδρομος στο συγκεκριμένο τμήμα (χ.θ. 0+000 έως χ.θ. 11+844,65), κατασκευάζεται με μεταλλικά στηθαία ασφαλείας και θα είναι υπερυψωμένος στα περισσότερα σημεία του, με αποτέλεσμα τα εναπομείναντα τμήματα των ως άνω απαλλοτριούμενων ακινήτων να στερούνται άμεσης πρόσβασης στην οδό αυτή.

Συνεπώς πέραν της έμμεσης ωφέλειας που θα προκύψει από την ολοκλήρωση του έργου για τους αιτούντες - καθών η ανταίτηση αλλά και για τους υπόλοιπους κατοίκους της περιοχής και τους χρήστες της οδού, τα προαναφερόμενα ακίνητα δεν αποκτούν ουσιαστικά κατά άμεσο τρόπο πρόσωπο στον αυτοκινητόδρομο, οπότε οι διάδικοι δεν θα αποκτήσουν άμεση ωφέλεια, ως μη ωφελούμενοι παρόδιοι ιδιοκτήτες και επομένως δεν υποχρεούνται σε αποζημίωση τρίτων ιδιοκτησιών ούτε σε αυτοαποζημίωση. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω πρέπει να γίνει δεκτό ως ουσιαστικά βάσιμο το σχετικό αίτημα της κρινόμενης αίτησης, αναφορικά με τα προαναφερόμενα ακίνητα". Με τις παραδοχές του αυτές το Εφετείο δεν παραβίασε εκ πλαγίου τις προαναφερόμενες ουσιαστικού δικαίου, νομικές διατάξεις, τις οποίες ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε, ενώ διέλαβε στην απόφασή του σαφείς, επαρκείς και χωρίς αντιφάσεις αιτιολογίες, ως προς τα ζητήματα που έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, οι οποίες στηρίζουν το αποδεικτικό του πόρισμα, ώστε να καθίσταται εφικτός ο αναιρετικός έλεγχος ως προς την ορθότητα ή μη της εφαρμογής των διατάξεων αυτών και, συγκεκριμένα, ως προς την ανυπαρξία ωφέλειας στα

τμήματα των ιδιοκτησιών που εναπομένουν μετά την αναγκαστική απαλλοτρίωση που επιβλήθηκε από το αναιρεσεΐον, μεταξύ των οποίων είναι και το ... της τρίτης αναιρεσίβλητης κατ' ανατροπή του μαχητού, πλέον, τεκμηρίου ωφέλειας των ιδιοκτητών των πιο πάνω ακινήτων και, συνεπώς, δεν στερείται από νόμιμη βάση. Ειδικότερα, με κριτήρια, καθοριστικά της έλλειψης άμεσης ωφέλειας αυτών, που αφορούν, κυρίως, τη μη απόκτηση, από τα εδαφικά τμήματα που εναπομένουν μετά την απαλλοτρίωση, προσώπου στον διανοιγόμενο "κλειστό" αυτοκινητόδρομο λόγω της κατασκευής του "νέου" δρόμου με υπερυψωμένα στηθαία ασφαλείας ή εν πάση περιπτώσει, τη δυσχέρεια της άνετης και άμεσης πρόσβασής τους σ' αυτόν κατέληξε στο σαφές και επαρκές αποδεικτικό πόρισμά του ότι οι απαλλοτριωμένες επίδικες ιδιοκτησίες δεν αποκόμισαν καμία ωφέλεια από την απαλλοτρίωση και τη διάνοιξη της εν λόγω οδού, και ότι δεν υφίσταται γι' αυτές τεκμήριο ωφέλειας από την απαλλοτρίωση και τη διάνοιξη της παραπάνω Οδού, παρά όσα για το αντίθετο υποστηρίζει

το

αναιρεσεΐον.

Ειδικότερα το τελευταίο, με τον πέμπτο (Α5) λόγο της αναιρέσεως αποδίδει στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πλημμέλειες από τον αριθμό 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, επικαλούμενο ότι φέρει μη νόμιμη άλλως ανεπαρκή αιτιολογία, διότι θέτει προϋπόθεση ωφελείας των ιδιοκτητών των ακινήτων και ειδικότερα και της τρίτης αναιρεσίβλητης για το με ... ακίνητο, αποκλειστικά το εάν αποκτούν πρόσωπο στον διανοιχθέντα αυτοκινητόδρομο κάτι όμως που με βάση το νόμο δεν μπορούσε να συμβεί ως οδού ταχείας κυκλοφορίας. Κατά συνέπεια ο πέμπτος (Α5) λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμ, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα και πρέπει να απορριφθεί. Με τον πρώτο (Β1) λόγο αναιρέσεως που αφορά τις αναιρεσίβλητες πρώτη και δεύτερη αντίστοιχα, Π. Κ. του Ε. και Α. χήρα Ε. Κ., συγκυρίες του με ... ακινήτου, αποδίδεται στην προσβαλλομένη απόφαση η πλημμέλεια της παραβίασεως των διατάξεων του άρθρου 559 αριθ. 8 και 11 ΚΠολΔ αντίστοιχα, διότι έκρινε παραδεκτή την αίτησή τους, με την παραδοχή ότι οι αιτούσες δεν έλαβαν καθ' οιονδήποτε τρόπο γνώση του καθορισμού της αποζημιώσεως, ώστε να ενεργοποιηθεί η εξάμηνη προθεσμία του άρθρου 20 παρ. 2 εδ. γ' ν. 2882/2001 από την 27-10-2011 της μη επιδοθείσης 238/2011 οριστικής αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Κυπαρισσίας, παρά το ότι προέβαλαν ισχυρισμό περί γνώσεως αυτών, για την απόδειξη του οποίου εξήτησαν μάρτυρα και προσκόμισαν μετ' επικλήσεως το από 11-9-2014 έγγραφο της Δ/νσεως Τεχνικών Έργων της Περιφέρειας Πελοποννήσου, από το οποίο προέκυπτε ότι η συγγενής τους Ε. Κ., εισέπραξε στα πλαίσια της επιτάξεως του με ... ακινήτου, στις 21-9-2007, το ποσό των 43.247,28 ευρώ, το έγγραφο δε αυτό παρά το ότι επικαλέστηκε και προσκόμισε, το Εφετείο δεν έλαβε υπόψη. Ο λόγος αυτός είναι νόμω αβάσιμος και πρέπει ν' απορριφθεί, διότι για την έναρξη της εξάμηνης προθεσμίας ο νόμος απαιτεί γνώση της δικαστικής διαδικασίας καθορισμού είτε της προσωρινής είτε της οριστικής τιμής μονάδας αποζημιώσεως και όχι γνώση της διαδικασίας επιτάξεως του ακινήτου, σύμφωνα με όσα έχουν εκτεθεί σε αντίστοιχο λόγο αναιρέσεως που αφορά την τρίτη αναιρεσίβλητη. Το αναιρεσεΐον με τον δεύτερο (Β2) λόγο αναιρέσεως, που αφορά τις αυτές ως άνω, πρώτη και δεύτερη αναιρεσίβλητες, αποδίδει στην προσβαλλομένη απόφαση πλημμέλειες από τον αριθμό 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, ως προς τον καθορισμό

ιδιαίτερης αποζημίωσης για το εναπομείναν τμήμα του με ... ακινήτου, επικαλούμενο ανεπαρκή άλλως αντιφατική αιτιολογία, διότι δεν προσδιορίζει ποιά ήταν η κατά προορισμό χρήση και εκμετάλλευσή του και πως επιδρά σ' αυτή η υψομετρική διαφορά του εναπομείναντος τμήματος σε σχέση με το δρόμο, ώστε να υφίσταται μείωση της αξίας του σε ποσοστό 10%, καθώς και εάν εξ αυτού η ζημία είναι "σημαντική". Στην προκειμένη περίπτωση το Εφετείο με την προσβαλλομένη απόφαση, δέχθηκε τα εξής κατά το ενδιαφέρον μέρος της για την έρευνα της βασιμότητας του αναιρετικού αυτού λόγου: "Τα περιλαμβανόμενα (μεταξύ των οποίων και το με ... ακίνητο) στην κρινόμενη αίτηση βρίσκονται στην έκταση που απαλλοτριώνεται και στην οποία γίνεται η χάραξη του νέου αυτοκινητόδρομου, ειδικότερα δε στο τμήμα ... (χ.θ. 0+000 έως χ.θ. 11+ 844,65) και συγκεκριμένα στην περιοχή των τέως Δήμων ... του Ν. Μεσσηνίας. Οι ανωτέρω περιοχές ανήκουν πλέον στο ... και αποτελούν δημοτικά διαμερίσματα αυτού, είναι δηλαδή πλησιόχωρες και έχουν παρόμοια χαρακτηριστικά και ανάλογη αξία, λαμβανομένων, όμως, υπόψη και των ειδικότερων χαρακτηριστικών κάθε περιοχής και του γεγονότος ότι αυτές γειτνιάζουν (άλλες περισσότερο και άλλες λιγότερο) με την Περιοχή Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (... , όπου έχει ολοκληρωθεί η τουριστική εγκατάσταση με την επωνυμία "... διεθνούς φήμης, λόγος για τον οποίο η εν λόγω περιοχή έχει προοπτικές τουριστικής και συνακόλουθα οικονομικής ανάπτυξης. Λόγω των ανωτέρω και εκτεταμένης και άριστης ποιότητας ακτογραμμής της θάλασσας (παραλία), στην περιοχή αναπτύσσονται και τουριστικές εγκαταστάσεις μικρότερης κλίμακας, που αποβλέπουν στην εκμετάλλευση της τουριστικής κίνησης. Επιπλέον στην ανωτέρω περιοχή και σε απόσταση 5 περίπου χιλιομέτρων από την ... βρίσκονται επισκέψιμοι αρχαιολογικοί χώροι ιδιαίτερης σπουδαιότητας. Η εγγύς περιοχή είναι κυρίως γεωργική, υψηλής παραγωγικότητας με εκτεταμένες καλλιέργειες ελαιοδένδρων, τα οποία στην συντριπτική τους πλειοψηφία είναι συστηματικά καλλιεργούμενα και αρδευόμενα, με μεγάλη απόδοση παραγόμενου προϊόντος, ενώ σε κάποιες εκτάσεις υπάρχουν και καλλιέργειες οπωροκηπευτικών, υπαίθριες ή σε θερμοκήπια, καθώς και λοιπές δενδροκαλλιέργειες. Από άποψη υποδομής, εξυπηρετείται από τα δίκτυα των Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας (Δ.Ε.Η., Ο.Τ.Ε., Ύδρευση), εκτός κεντρικής αποχέτευσης και εξυπηρετείται συγκοινωνιακά. Περαιτέρω σύμφωνα με τα πορίσματα της από 26-3-2009 έκθεσης ελέγχου της κτηματικής υπηρεσίας του Ν. Μεσσηνίας και της 17-11-2009 διορθωτικής έκθεσης ελέγχου της ίδιας υπηρεσίας, κατόπιν συλλογής στοιχείων, όλες οι ιδιοκτησίες απέχουν περισσότερο από 800 μέτρα από τη θάλασσα και είναι αρδευόμενες. Με την υπ' αριθμ. 93/2013 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου καθορίστηκε οριστική τιμή μονάδας για τα ως άνω ακίνητα και δη στο ποσό των 19 ευρώ ανά τ.μ. για το έδαφος της με Α..... Ακολούθως, ως προς το στηριζόμενο στη διάταξη του άρθρου 13 παρ. 4 του ΚΑΑΑ αίτημα περί επιδικάσεως ιδιαίτερης αποζημίωσης λόγω της μείωσης της αξίας των τμημάτων των απαλλοτριουμένων ακινήτων που θα απομείνουν μετά την απαλλοτρίωση και η οποία παρακαλείται εξαιτίας αυτής λεκτέα τα ακόλουθα: Τα εναπομείναντα τμήματα υφίστανται μείωση της αξίας, για τους λόγους και κατά τα ποσοστά που κατωτέρω εκτίθενται, με τη σημείωση ότι για την εκτίμηση της μείωσης της αξίας και κατ' ακολουθίαν για την πληρότητα της αποζημίωσης λαμβάνεται

υπόψη και το είδος του εκτελούμενου έργου (Ολ.ΑΠ 31/05 Δνη 46,727) που θα είναι κλειστή οδός με υψομετρική διαφορά από την επιφάνεια των ακινήτων αλλά και η πρόβλεψη για δημιουργία παρόδων προς εξυπηρέτηση των εναπομεινάντων τμημάτων των ιδιοκτησιών. Ειδικότερα: 1) Από την ... ιδιοκτησία, με φερόμενη έκταση πριν την απαλλοτρίωση 8.323,63 τ.μ., η οποία ήταν άρτια και οικοδομήσιμη, απαλλοτριώνεται έκταση εμβαδού 3.403,50 τ.μ., με αποτέλεσμα να απομένει τμήμα εκτάσεως 4.920,13 τ.μ., το οποίο να μεν εξακολουθεί να διατηρεί την οικοδομησιμότητά του και να είναι πρόσφορο για την κατά τον προορισμό χρήση του, δηλαδή την αγροτική, πλην όμως εξαιτίας της μεγάλης υψομετρικής διαφοράς (10 μέτρα περίπου ψηλότερα) από το επίπεδο όπου έχει διαμορφωθεί ο δρόμος, στερείται της απευθείας πρόσβασης και ως εκ τούτου υφίσταται μείωση της αξίας του κατά ποσοστό 10%... Κατόπιν των ανωτέρω, πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή ως και κατ' ουσίαν βάσιμη η κρινόμενη αίτηση, να απορριφθεί η συνεκδικαζόμενη ανταίτηση και να καθοριστεί ιδιαίτερη αποζημίωση για τις εναπομείνουσες εκτάσεις των ανωτέρω ακινήτων κατά τα προαναφερόμενα για το καθένα ποσοστά...". Οι παραπάνω παραδοχές της προσβαλλομένης απόφασης είναι σαφείς και πλήρεις και οι αιτιάσεις περί ανεπαρκούς άλλως αντιφατικής αιτιολογίας είναι αβάσιμες, διότι στην πληττόμενη απόφαση περιλαμβάνονται παραδοχές ότι η περιοχή είναι κυρίως γεωργική υψηλής παραγωγικότητας, και ότι λόγω της υψομετρικής διαφοράς των 10 μέτρων του εναπομεινάντος από την νέα οδό καθώς και του εμβαδού του 4.920,13 τ.μ., αυτό υφίσταται μείωση της αξίας του σε ποσοστό 10% της αρχικής του αξίας, δεδομένου του ότι η κλίμακα της "σημαντικής" ζημίας είναι δυνατόν να εκτείνεται μεταξύ 1 και 99% της αξίας του αρχικού ακινήτου. Κατά συνέπεια ο δεύτερος (B2) λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος και πρέπει ν' απορριφθεί. Με τον τρίτο (B3) λόγο αναιρέσεως, που αφορά τις αυτές ως άνω αναιρεσίβλητες, το αναιρεσείον αποδίδει στην προσβαλλομένη απόφαση πλημμέλειες από τον αριθμό 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, επικαλούμενο ότι φέρει μη νόμιμη άλλως ανεπαρκή αιτιολογία ως προς την ανατροπή του τεκμηρίου ωφέλειας του με ... ακινήτου. Στην προκειμένη περίπτωση η προσβαλλομένη κατά το ενδιαφέρον μέρος της για την έρευνα της βασιμότητας του παρόντος αναιρετικού λόγου δέχθηκε τα εξής: "Στην συνέχεια αποδείχθηκε ότι μεταξύ των ακινήτων που απαλλοτριώθηκαν περιλαμβάνεται και αυτό με Επί τμημάτων των ως άνω ακινήτων επιβλήθηκαν με βάση το τεκμήριο ωφέλειας του ν. 653/1977: α) υποχρεώσεις αποζημίωσης απαλλοτριούμενων τμημάτων παρόδιων ιδιοκτησιών και β) υποχρέωση αυτοαποζημίωσης. Η αναγκαστική απαλλοτρίωση για το παραπάνω έργο του συγκοινωνιακού δικτύου (αυτοκινητόδρομου) επέφερε πλεονεκτήματα κυρίως υπό το πρίσμα της συντομότερης μετακίνησης ανθρώπων και μεταφοράς αγαθών, όμως ο αυτοκινητόδρομος στο συγκεκριμένο τμήμα του (χ.θ. 0+000 έως χ.θ. 11+844,65), κατασκευάζεται με μεταλλικά στηθαία ασφαλείας και θα είναι υπερυψωμένος στα περισσότερα σημεία του, με αποτέλεσμα τα εναπομείναντα τμήματα των ως άνω απαλλοτριούμενων ακινήτων να στερούνται άμεσης πρόσβασης στην οδό αυτή. Συνεπώς πέραν της έμμεσης ωφέλειας που θα προκύψει από την ολοκλήρωση του έργου για τους αιτούντες - καθόν η ανταίτηση αλλά και για τους υπόλοιπους κατοίκους της περιοχής και τους χρήστες της οδού, τα προαναφερόμενα ακίνητα δεν

αποκτούν ουσιαστικά κατά άμεσο τρόπο πρόσωπο στον αυτοκινητόδρομο (Ολ.ΑΠ 12/11 Δνη 52,1323), οπότε οι διάδικοι δεν θα αποκτήσουν άμεση ωφέλεια, ως μη ωφελούμενοι παρόδιοι ιδιοκτήτες και επομένως δεν υποχρεούνται σε αποζημίωση τρίτων ιδιοκτησιών ούτε σε αυτοαποζημίωση. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω πρέπει να γίνει δεκτό ως ουσιαστικά βάσιμο το σχετικό αίτημα της κρινόμενης αίτησης, αναφορικά με τα προαναφερόμενα ακίνητα...". Με τις παραδοχές του αυτές το Εφετείο δεν παραβίασε εκ πλαγίου τις προαναφερόμενες ουσιαστικού δικαίου διατάξεις του άρθρου 33 ν. 2971/2001 ως προς την ανατροπή του τεκμηρίου ωφελείας του με ... ακινήτου, τις οποίες ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε, ενώ διέλαβε την απόφασή του σαφείς, επαρκείς και χωρίς αντιφάσεις αιτιολογίες ως προς τα ζητήματα που έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, οι οποίες στηρίζουν το αποδεικτικό του πόρισμα, ώστε να καθίσταται εφικτός ο αναιρετικός έλεγχος ως προς την ορθότητα ή μη της εφαρμογής των διατάξεων αυτών και, συγκεκριμένα, ως προς την ανυπαρξία ωφελείας στα τμήματα των ιδιοκτησιών που εναπομένουν μετά την αναγκαστική απαλλοτρίωση που επιβλήθηκε από το αναιρεσείον, μεταξύ των οποίων είναι και το ... των πρώτης και δευτέρας των αναιρεσιβλήτων κατ' ανατροπή του μαχητού, πλέον, τεκμηρίου ωφελείας των ιδιοκτητών των πιο πάνω ακινήτων και, συνεπώς, δεν στερείται από νόμιμη βάση. Ειδικότερα, με κριτήρια, καθοριστικά της έλλειψης άμεσης ωφελείας αυτών, που αφορούν, κυρίως, τη μη απόκτηση, από τα εδαφικά τμήματα που εναπομένουν μετά την απαλλοτρίωση, προσώπου στον διανοιγόμενο "κλειστό" αυτοκινητόδρομο λόγω της κατασκευής του "νέου" δρόμου με υπερυψωμένα στηθαία ασφαλείας, ή εν πάση περιπτώσει, τη δυσχέρεια της άνετης και άμεσης πρόσβασής τους σ' αυτόν, κατέληξε στο σαφές και επαρκές αποδεικτικό πόρισμά του ότι οι απαλλοτριωμένες επίδικες ιδιοκτησίες δεν αποκόμισαν καμία ωφέλεια από την απαλλοτρίωση και τη διάνοιξη της εν λόγω οδού, και ότι δεν υφίσταται γι' αυτές τεκμήριο ωφελείας από την απαλλοτρίωση και τη διάνοιξη της παραπάνω Οδού, παρά όσα για το αντίθετο υποστηρίζει το αναιρεσείον με τον τρίτο (B3) λόγο της αναιρέσεως αποδίδοντας στην προσβαλλομένη απόφαση πλημμέλειες από τον αριθμό 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, επικαλούμενο ότι φέρει μη νόμιμη άλλως ανεπαρκή αιτιολογία ως προς το ζήτημα τούτο, διότι θέτει προϋπόθεση ωφελείας αποκλειστικά το εάν αποκτούν πρόσωπο στον διανοιχθέντα αυτοκινητόδρομο, κάτι όμως που με βάση το νόμο δεν μπορούσε να συμβεί ως οδού ταχείας κυκλοφορίας. Κατά συνέπεια ο παραπάνω λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί.

Κατ' ακολουθία των ανωτέρω η κρινόμενη αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί και να καταδικαστεί το αναιρεσείον που νικήθηκε στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων των αναιρεσιβλήτων, που κατέθεσαν και προτάσεις (άρθρα 176, 183, 189 παρ. 1, 191 παρ. 2 ΚΠολΔ), μειωμένων όμως κατά το άρθρο 22 παρ. 1 ν. 3693/1957, δοθέντος ότι η αποκλείουσα την εφαρμογή του εν λόγω άρθρου διάταξη του άρθρου 18 παρ. 4 του ν. 2882/2001 δεν έχει εφαρμογή στη δίκη της αναιρέσεως, στην οποία εφαρμόζονται όσον αφορά στη δικαστική δαπάνη οι διατάξεις των άρθρων 173 έως 193 του ΚΠολΔ (άρθρο 22 παρ. 3 ν. 2882/2001).

ΓΙΑ

ΤΟΥΣ

ΛΟΓΟΥΣ

ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 24 Μαρτίου 2016 και με αύξοντα αριθμό καταθέσεως ...2016 αίτηση αναιρέσεως του Ελληνικού Δημοσίου για αναίρεση της 64/2015 αποφάσεως του Τριμελούς Εφετείου Καλαμάτας.

Και

Καταδικάζει το αναιρεσείον Ελληνικό Δημόσιο στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων των αναιρεσιβλήτων 1) Π. Κ. του Ε., 2) Α. χήρας Ε. Κ. και 3) Ε. χήρας Π. Δ., τα οποία ορίζει στο ποσό των τριακοσίων (300) ευρώ. ΚΡΙΘΗΚΕ και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 12 Ιανουαρίου 2018. ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ στην Αθήνα σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στις 2 Φεβρουαρίου 2018.

Η ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ